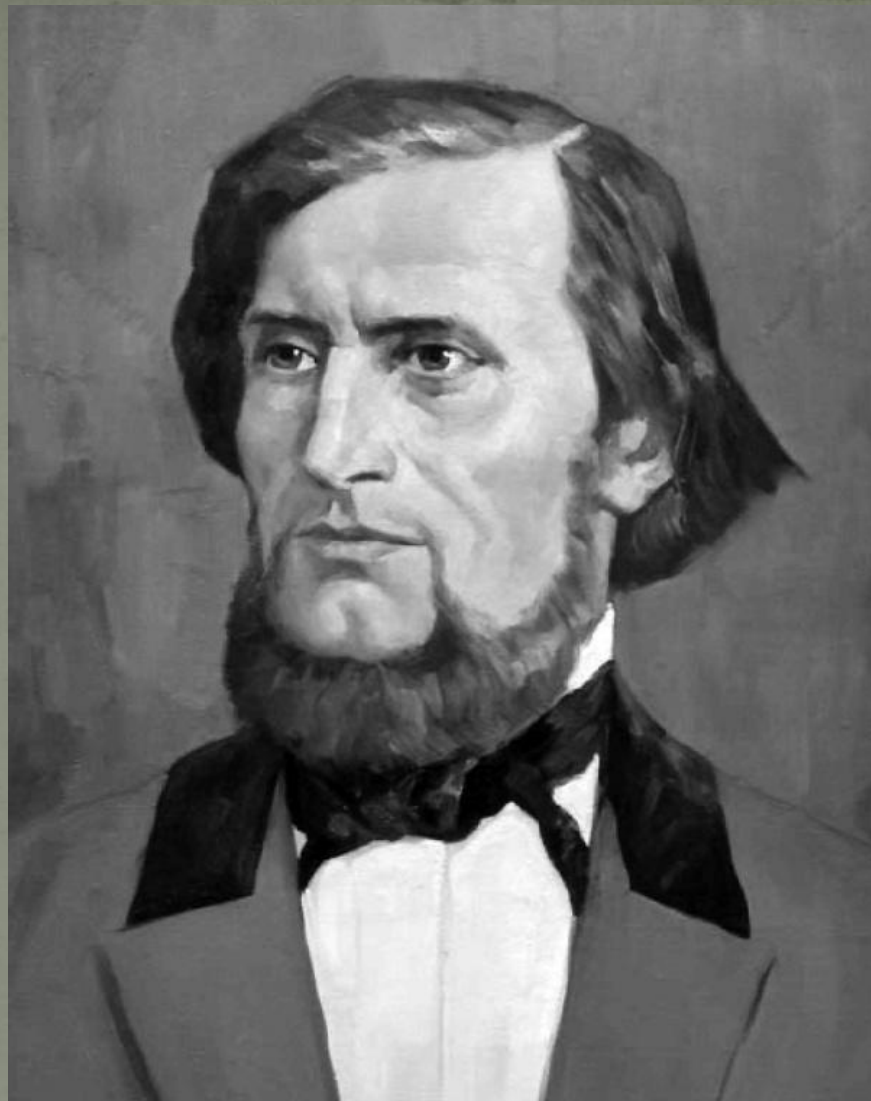

**«ІДЕЇ САМОСТІЙНОСТІ В НАВЧАННІ
ТА ВИХОВАННІ В РОБОТАХ КЛАСИКІВ
УКРАЇНСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ
(К. УШИНСЬКИЙ, Б. ГРІНЧЕНКО,
В. СУХОМЛИНСЬКИЙ) ТА ЇХ
ВИКОРИСТАННЯ У ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА»**

**д.пед.н., проф. Малихін О. В.
кафедра теорії та історії педагогіки
Гуманітарний інститут Київського університету
імені Бориса Грінченка**

Теоретичні та практичні аспекти й
закономірності формування
особистості педагога так чи інакше
виходять з позиції активності й
самоствореності як провідних рис,
інтегральних і визначальних
характеристик його цілісної
особистості учня.

К. Д. Ушинський
(1824 - 1871 рр.)

ЦІЛІ ШКОЛИ
(К.Д.УШИНСЬКИМ)

формальна

реальна

Формальна мета
полягає в розвитку
розумових
здібностей учня,
його
спостережливості,
пам'яті, уявлення,
фантазії й розуму.

Реальна мета
полягає у розвитку у
дитини бажання й
здатності
самостійно, без
учителя набувати
нових знань, а також
отримувати корисні
знання не лише з
книг, але й із
оточуючого його
життя .

К. Д. Ушинський був переконаним, що формування й розвиток вільної, самостійної й активної людської особистості виступає необхідною умовою суспільного розвитку, не випадково однією з умов успішного навчання педагог вважав свідомість й активність учнів у процесі навчання («ясність», «самостійність тих, хто навчається»).

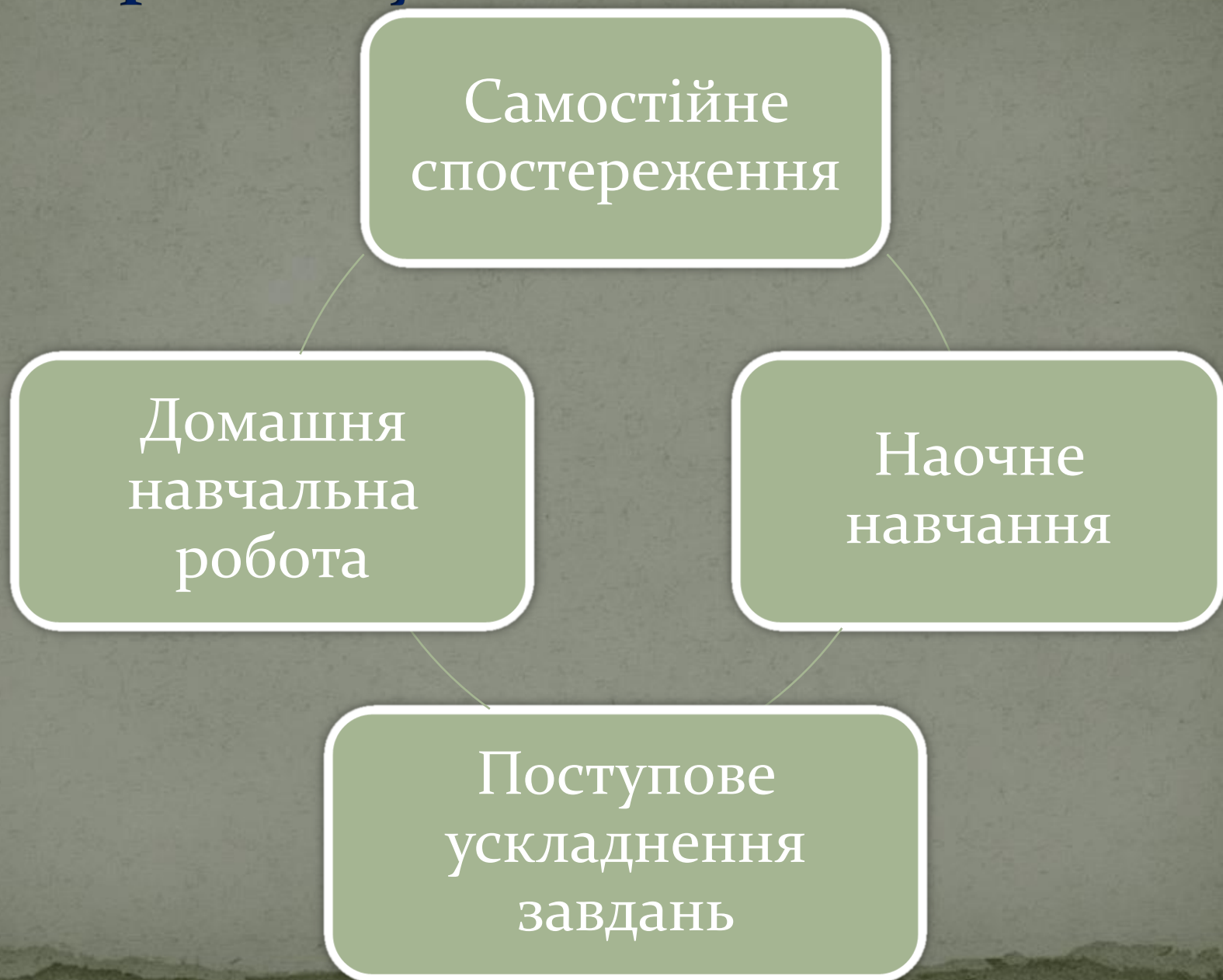
Це призведе до спроможності особистості здобувати корисні відомості і людина буде вчитися все життя.

**Процес навчання –
свідомий процес переходу від
незнання до знання.**

**Учіння є працею й повинно
залишатися нею, але працею,
сповненою мислення, таким
чином, щоб суто інтерес учіння
залежав від серйозної думки, а не
від яких-небудь прикрас, які не
стосуються справи.**

Основою будь-якої ясності в навчанні прагнення дитини до самостійної діяльності й засуджував схоластичну систему навчання, яка будувалась на принципі пригнічення в дітях будь-якої самодіяльності, творчості й ініціативи.

Засоби розвитку самостійності мислення

Б. Д. Грінченко
(1863 - 1910 рр.)

**Ідея самостійності, послідовності,
системності в організації навчання у
педагогічній спадщині Бориса
Дмитровича Грінченка**

Доводив відстоювання позиції педагога у баченні, що всі знання, яких учень набуває в школі, мають бути здебільшого засобами для розвитку розумової сили учнів і всі предмети її навчального курсу повинні строго відповідати цій меті.

Засоби розвитку самостійності мислення

**написання
рецензій на
прочитані
книги**

**самостійне
читання**

**обговорення
прочитаного**

Загальнокультурна та професійна підготовка вчителя (за Б. Грінченком)

- від світоглядних і морально-етичних позицій педагога невіддільні його професійні якості:
 - добре знати предмет й володіти методикою його викладання;
 - творчий самостійний підхід до застосування всіх можливих форм і методів навчання.
- рівень його науково-педагогічного мислення;
- народна основа педагогічних систем;
- основні характеристики: справедливість, витриманість, щирість, він діяльний, добре володіє словом, висловлюється ясно, голосно, уміє спонукати та зацікавлювати студентів до навчання.

*Педагогічні інтереси Грінченка стосувалися насамперед дидактики. Свої дидактичні принципи педагог утілював у власній педагогічній діяльності, пропагував у науково-педагогічних і публіцистичних працях. Б. Грінченко наполегливо закликав до створення справжнього національного культурного середовища, у якому важливе місце надавав народним бібліотекам і театру, художній літературі й пресі (у цих заходах убачаємо створення умов для *самостійного навчання, самоосвіти*).*

В. О. Сухомлинський
(1918 - 1970 рр.)

У своїх описах практичного досвіду виховання В. О. Сухомлинський говорить про інтелектуальну активність, формування самосвідомості й самооцінки, про самовиховання й те, як спонукати до самовиховання у праці й навчанні, як виховувати самодисципліну в розумовій праці, і навіть про самоосвіту й формування потреби учнів у ній.

В. О. Сухомлинський наголошує
на цілеспрямованому й
керованому розвитку
індивідуальних нахилів школярів
і запобіганні процесів, що
перешкоджають *самостійності*.

Умови самовиховання (за В. О. Сухомлинським):

- необхідність здійснення самооцінки (як педагога так і вчителя);
- воля педагога й воля вихованця і єдність їх зусиль;
- усвідомлення вихованцем свого власного становлення (розуміння й переживання того, що сьогодні я став кращим, ніж учора);
- самонавчання.

Поради щодо виховання самодисципліни (за В. О. Сухомлинським):

- вміння визначення та співвідношення головного й другорядного;
- створення внутрішніх стимулів;
- раціонально розподілити час;
- для кожної роботи пошук найраціональніших способів розумової праці;
- постійне самотійне поповнення знань.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!